

Maia Bang - hvem var hun?

OFTE HØRER jeg sagt: ”Maia Bang, var hun norsk?” Spørsmålet kommer både fra nordmenn og utlendinger som har lært etter Maia Bangs fiolinmetode fra de var barn – ja, selv fagpersoner spør. Dette har forundret meg meget, og har drevet meg til å skrive denne boken om Maia Bang, som nådde verdensberømmelse på grunn av sin fiolinmetode som var basert på Professor Leopold Auers undervisningsprinsipper.

De fleste kilder sier at Maia Bang ble født i 1877. Sannheten er imidlertid at hun ble født 24. april 1873 og døde 3. januar 1940. Det gjør henne til en hemmelighetsfull dame. I offentlige amerikanske dokumenter kan man lese at hun lurte alle med å si at hun var født i 1877. Hvorfor? Det får vi nok ikke vite.

Maias fulle navn var Mariane Johanne Bang. Hennes far var Anton Christian Bang, biskop i Den Norske kirke, og mor var Laura Helene Marie Kaasen. De fikk seks barn; Ivar Christian og Gudrid Dorothea, begge født på Gran. Mariane Johanne ”Maia”, født i Tromsø, Ole Kaasen, Laura Antoine, Signe og Liv ble født i Oslo. Mor Laure var datter til Ole Kaasen, lensmann på Eidsvoll, og Anne Dorothea, med pikenavn Bay. Anton Christian Bang var sønn av Ivar Christian Bang, bonde og sjømann fra Helgeland. Faren døde på sjøen da Anton Christian var en ung gutt, og han vokste opp under vanskelige kår mens moren slet for å holde gården i drift. Hans første menighet var på Gran, men etter noen år søkte han et bedre lønnet embete. Han fikk stillingen, og fra 1872 jobbet han som kateket, lærer og prest i Tromsø. Og her ble Maia født i 1873.

Mariane Johanne, ”Maia”, studerte fiolin med Gudbrand Bohn i Norge, og tok avslutningseksamen i Leipzig i 1897. Hun studerte videre med Henri Marteau i Geneve i Sveits, og med Leopold Auer i St. Petersburg. I 1900 debuterte hun i Kristiania og etablerte en musikk-skole der. Hun gav ut sin første ”Fiolinskole for Börn” i Oslo, og dette kan ha vært den første metoden spesielt for barn i hele verden. Hun skriver i forordet: ”Herved fremlægges, saavidt vides, for første gang en Violinskole spesielt udarbeidet for Börn.” Denne utgivelsen la grunnlaget for ”Maia Bang Violinmetode”. De neste lærebøkene inneholdt originale øvelser og bemerkninger av Professor Leopold Auer, basert på hans undervisningsprinsipper.

I 1919 flyttet Maia til USA hvor hun ble Professor Auers assistentlærer på ”The Auer Academy” i New York. Hun bodde i Riverside Drive 434 fra 1926 til 1938, og i 1938 ble hun amerikansk statsborger. I 1922 giftet hun seg med Baron Charles Emil Hohn, og ble heretter ofte nevnt som Mrs. Charles Hohn, eller Maia Bang Hohn. Baron Hohn var fra Zürich i Sveits og født 10. mai 1887. Han ble amerikansk statsborger i 1927. Maia ga ut sin fiolinmetode på Carl Fischer forlag i New York. Hun brukte sitt pikenavn som forfatternavn, og under står det trykket om metodens eventyrlige seier, og lovord fra forskjellige kunstnere innen musikk.

I 1936 gav Maia ut ”One young Violinist”; for fiolin med pianoakkompagnement. Hefte ble utgitt hos Schirmer i New York. Forlaget fulgte opp samme år med ”Two young Violinists” og ”Three young Violinists”, også disse med piano-komp. Maia redigerte også et hefte kalt ”Paganiniana” som er en samling av materiale om og fra den italienske fiolinvirtuosen Nicolo Paganini. Materialet inneholder brevveksling, minnebøker, musikkmanuskripter, personlige dokumenter, tidligere biografier, utklipp, plakater og annet trykket materiale. Dette ligger

nå i The Library of Congress' arkiver. Det står også i denne amerikanske kilden at Maia fikk patentbeskyttet et "musical educational device" den 1. september 1931, men undertegnede har ikke fått klarhet i hva det består av. Det kan muligens ha vært et system for klasseopplæring på fiolin for barneskoler. Alt dette øker mysteriet og underet omkring personen Maia Bang. Noen har omtalt henne som en fiolinist med en misunnelsesverdige karriere som fiolinpedagog. Fiolinisten Toscha Seidel, som var en medstudent av Haifetz hos Prof. Leopold Auer, dedikerte sitt berømte arrangement Eili - Eili til henne.

Maia Bang ordnet det slik at Professor Leopold Auer kunne gi mesterklasser i Oslo i perioden 1916 - 18 og det var mange norske fiolinister som hadde stor glede av dem, for eksempel Leif Halvorsen. (Takk til Lise Strandli Pedersen, fiolinist, pedagog og musikkhistorisk forsker, Asker, for disse opplysningene).

Maia Bang døde i 1940 og mottok statlig begravelse. Hun er begravet bak kirken på Eidsvoll i familien Kaasens gravsted.

For å gi innsikt i hennes bakgrunn, gjengir jeg noen utsnitt fra boken "Erindringer" av Maias far, Anton Christian Bang. Om Anton Christian Bang og Laura Kaasens bryllup skriver Bang:

"Vårt bryllup stod paa Hamar på min Fødselsdag den 8de September 1868. Stiftsprovst P. Winsnes forrettede Vielsen. I sin Tale gav han tilbedste en længere Udretning av Apostelen Pauli Opfatning av Ægteskabet, - meget grundig og meget kjedelig. Til Slutning rettede han nogle Ord til meg som Prest, idet at han talte om mine fremtidige Pligter ligeoverfor den store Menighed udenfor Hjemmet og den lille Menighed i hjemmet. Jeg stod som på Naaler ved Tanken paa, hvor min fintfølende Brud vilde lide ved å staa der coram publico og høre på slig Taktløshed.

Vårt Bryllup var meget hyggeligt. Blant Gjæsterne var Biskop Folkestad, Stiftsprofast Winsnes, Provst Bugge, min Hustrus Formynder og faderlige Ven, Kirkeverge Anker, min Fætter Jon Klæbo og et Par av mine Venner fra Kristiania. Biskop Folkestad ønskede Brudeparret til Lykke i hjertelige ord. Stiftsprovst Winsnes og Provst Bugge holdt Taler til hverandre på velklingende Latin og sagde hverandre de mest udsøgte Artigheder. Bevæget rettede den gamle Kirkeverge nogle gripende Avskedsord til Bruden, som nu skulde forlade sin Moders Hus.

Bryllupet var tilende, og vi flyttede til vårt fremtidige Hjem paa Hadeland, Enkesædet Sjo, som jeg med tilliggende Jordvei havde forpagtet av Provstein.

Jeg har ikke Ord for at udtrykke, hvad min Hustru blev for meg i Aarene ned igjennem. Det var lange Tider, da jeg aldri sendte noget Manuskript i Trykken, uden at jeg først havde gjennomgaaet det med hende. Efter mit Diktat har hun nedskrevet flere av mine Bøger og saare mange Forelæsninger; baade i Kjøbenhavn og her i Kristiania har hun avskrevet en Mængde trykte og utrykte historiske Aktstykker, og hun har trofast hjulpet mig til at læse Korrektur. Priset være Gud for hver Dag, jeg fik at leve sammen med hende, indtil hun avgik ved stille Død den 13. Oktober dette Aar. Hun var til sin sidste Stund den samme varmhjertede, helstøbte kristelige Personlighed, som hun altid havde været siden sin Vækkelse, kun mere og mere uddybet og afdarnet."

I 1876 fikk Bang et statsstipendium på 400 Spd. til en vitenskapelig utenlandsreise på ett år. Han sier om det:

“Leipzig var dengang maaske i høiere Grad end nu et av Tysklands viktigst Kulturcentrer, særlig for Videnskab og Musikk. Til Konservatoriet samlede seg Elever fra hele Verden. De berømte Konserter i det gamle Gewandhaus repræcenterede det ypperste af, hvad der kan præcenteres paa Tonekunstens Omraade, de gamle Mesterverker fik der en Opførelse, som holdtes for at være enestaaende baade fra Orkestrets og Solistenes Side - et Samspil og en Samvirken av musikalske Kræfter, som man nok, intet annet Sted fik høre Magen til. Min hustru og jeg var heldige nok til at faa abonnere paa den Serie av Gewandhaus-Konserter, der atboldtes under vårt Ophold i Leipzig. Jeg mindes disse Konserter med Glæde; de var os til overmaade stor Nydelse.

Gewandhaus-Konsertene lagde Hovedvægten paa at opføre klassisk Musik. Et andet Konsertinstitut i Byen ved Navn “Euterpe” havde sat sig til Maal væsentlige at bringe moderne Musik til Opførelse. Min hustru, som ikke kunde blive mæt af Musik, fik meg til at følge sig paa disse Konserter et Par Gange.

Hver Lørdag fra 1-2 havde man Adgang til at høre Motetterne i Thomaskirken. Den Korsang der ved disse Leiligheder blev præsentert af de saakalte “Thomanerne”, ansaes for at være uden Sidestykke nordenfor Alperne; man påstod, at Thomanerne fuldt ud kunde maale sig med Sangerne i det pavelige Kapel. Thomanerne var Elever av den saakalte Thomas-Skole, et rigt Læreverk, der paa en Gang var Internat og Undervisningsanstalt. Blandt høiere musikalske Nydelser i Leipzig nævner jeg tilsidst Kirkekonsertene i Thomaskirken, hvor man Tid efter anden bragte til Opførelse de udødelige Mesterverker av Haydn, Handel, J.S. Bach o. FL. Ogsaa ved disse Leiligheder medvirket Thomanerne. Og hermed forlader jeg Leipzig med sin Vitenskab og sin Kunst.”

Av dette kan man skjønne at Maia Bang var av en ressurssterk og kultivert familie. Musikkbegavelsen og entusiasmen har hun fått i arv fra sin mor. Det er også meget sannsynlig at Maia ble med sin mor på konsertene som faren skildrer. Hun var fire år gammel da de var i Leipzig.

I 1877, i midten av januar, reiser Anton Chr. Bang på en vitenskapelig reise til Syd-tyskland og Italia. Familien blir værende i Leipzig. Av følgende sitater vil man se at undertegne - som hengiven katolikk - ikke har fått min begeistring for Maia Bang av økumeniske grunner, men på tross av det. Jeg må likevel si at Bangs oppriktighet impnerer meg. Ikke bare av det han sier om katolisismen, men i flere anliggende. Jeg tror at oppriktighet har vært prissatt i familien Bang, og det har uten tvil preget Maia også.

Anton Christian Bang er nå i Roma og har følgende å si om det:

“Rom er i udpræget Grad Kirkernes By. Der gives vistnok ingen By i Verden som har saa mange Kirker... Jeg var paa Farten tidlig og sent, jeg sparede hverken Tid eller Penge, og saaledes lykkedes det mig at faa besøgt alle disse uforglemmelige Mindesmerker fra Kirkens ældste Tider, og jeg lærte saare meget ved hvert Besøg.

Roms og Kristenhedens største Gudshus, Peterskirken, gjorde ikke noget tiltalende indtryk paa mig. Den imponerer vistnok med sin størrelse og sin dristige Kuppelkonstruksjon. Men den repræsenterer sig mere som Pavens Hus end som Guds Hus. Den staar der i Virkeligheden som et Monument over den katholske Kirkes, som et

January 5th 1919

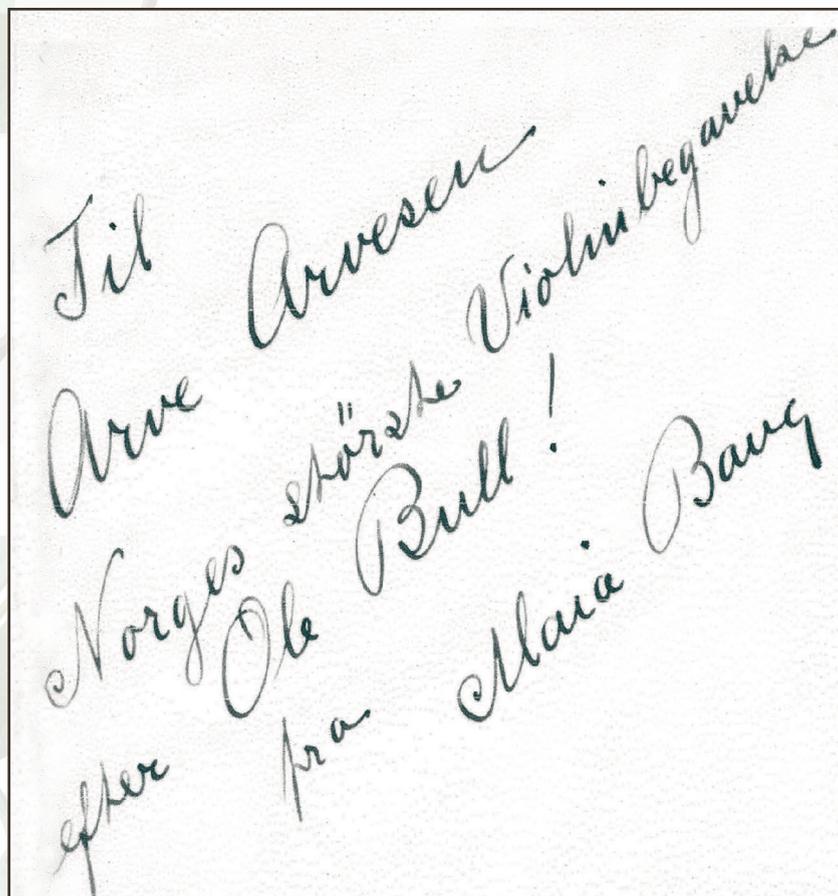
Dear Miss Bang;

I have read and re-read Your Violin-School with great interest and recognize with pleasure how thoroughly You have been guided by my own teaching principles and how completely and clearly You have presented them in the book. - I consider the method an excellent one for beginners and sincerely hope that it will find the deserved sympathy and support of teachers, who, from the start, wish to lead their pupils along the real and sure road of violin playing.

Believe me Yours most sincerely

L. Auers

Leopold Auers brev til Maia Bang

Til Arvesen
Arve
Norges største Violinbegavelse
eller Ole Bull!
fra Maia Bang

Maia Bangs hilsen til Arve Arvesen i hans notefte:

MAIA BANG VIOLIN METHOD

Provided with Original Exercises and Suggestions by

LEOPOLD AUER

Utgitt på Carl Fischer